

Baltijas Semkopis.

Apsteļamās:

„Balt. Semt.” Administrācija, Rīgas Latv. biedrības namā, un redakcija: Jelgavā, Katoļu-eiļā № 2. Bēstam Rīgā: Schilling'a, Kapteina un Lūkava grahmatu-bodis un pēe lopmāna Lerdendorff, pils. Raku-eiļā № 13. Bēstas pilsēhtās: wijas grahmatu-bodis. Uf lau teem: pēe pagasta - waldehm, mahjitateem, skolotajeem, ic.

6. gads.

Rīgā, 7. maijā.

Waltā:

Ar Beelilumu: par gadu 3 r. 40 l., par 1/2 gadu 1 r. 80 l. Bēst Beeliluma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10 l. Par pēesuhstichanu ar pastu uf latru effemplari, ween' alga waj ar jeb bēst Beeliluma, jamakfā 60 kap. par g. un 35 kap. par 1/2 g. Sludinājumu s peenem wifās apsteļamās weetas pret 8 kap. par hēlu rindinu.

№ 19. Bihds ar Baltijas Semtopi ik nedetas isnaht Beelilums ar stahsteem un derigu laika-kawekli; **1880.**
maksā 1 rub. 40 kap. par gadu, 80 kap. par pusgadu.

Wispahriga dafa.

Sagaidamās jaunās teefas Baltijas gubernās.

No Theodora Rolanda.

(Beigums.)

5. Leezibas (peerahdijumi).

a. Wispahrigi nosazijumi.

Suhdsjetajam japeerahda sawa suhdiba, apsuhdsetām sawi pret-peenefumi. Meera-teefnefis nefrahj ne kahdas leezibas, bet dibina sawu spreedumu ween, weenigi uf prahwneeku peerahdijumem jeb peenestahm leezibahm (Art. 81, 82).

b. Leezineeku issazijumi.

Ne weenam naw teefibas, no leezineeka-issazijuma at-rautees, bēst ween:

- 1) prahwneeku wezakeem, behrneem ic. un winu brahteem un mahsahm;
- 2) tahdeem, sam kahds labums sagaidams no tam, ka prahwa fluks isschirta, weenai waj otram pusei par labu.

Par leezineekem neteef peelaisti:

- 1) tahdi, kas atsihti par gara wahjeem, waj kas ne ar wahrdeem nedj ar rakstu nespehj sawas domas issazit, waj kas gara wahjibas deht uf waldbibas pawehli nodoti ahisteschanā;
- 2) tee, kas garigu waj meefigu wahjibu deht peerahdamo buhschanu naw warejuschi dsirdet, redset, waj saprast;
- 3) behrni pret saweem wezakeem;
- 4) prahwneeku laulatee draugi;
- 5) garidsneeki tani sinā, kas wineem pēe bifts ustizets;
- 6) pehj garigas teefas spreeduma no bahnizas flehpja istumtee; tee kas kahrtas-teefilas saudetuschu un tahdi, kas zeetuschu sodu, pehj kura leezineeku teefibas saubē.

Wif ihee no teefnefcha pascha teef atraiditi, tiklihds ka tas winu buhschanas dabon finat, un nebuht negaida lihds prahwneeki luhds lai to dara.

Behrnus, kas 7 lihds 14 gadeem wezi, tikai bēst swehrestibas war noklauschinat.

Uf pretprahwneeka eerunu par leezineekem neteef peelaisti:

- 1) tahdi, kas prahwneekam schahdā wihje rada; brahli, mahsas ic., brahtu-mahsu behrni, wezakee ic.; swaini un to brahli-mahsas.
- 2) pretprahwneeka aibildni un tee, kas winu warā;
- 3) pretprahwneeka adoptiw-behrni un wezakee;
- 4) tahdi, kas ar pretprahwneeku prozese waj no leetas isspreeduma sagaida kahdu labumu waj kaunumu;
- 5) pilnwari, kad winu pilnwaras-deweji uf teem atsaugahs.

Gerudas pret leezineekem ja-issaka preekich swehrestibas. Kad prahwneeki paschi ne-usnemahs leezineekus apstelet, tad tos aizina zaur aizinaschanas-sihmi preekich teefas tahdā pat wihje, ka kriminal-prozese, tik ka ziwil-prozese wineem naudas-strahpi par neatnahstichanu usleef ne wis lihds 25 rub., bet tikai no 25 kap. lihds 5 rub. Uri zita sinā preekich leezineekem te der tee paschi nosazijumi, kas kriminal-prozese pastahw, tik ka ziwil-prozese wehl schahdi sawadi nosazijumi ja-eewehro:

Katrs leezineeks teef ihpachi noklauschinats, prahwneekem flahst esot, ja tee atnahkuschu. Tee leezineeki, kas wehl naw noklauschinati,

newar buht flahst, kad zitus leezineekus noklauschina. Meera-teefnefis ari prahwneekem atkauj, leezineekem likt preekichā jautajumus, kas pehj winu domahm derigi. Ja leezineeku issazijumi nefaskan, tad winsch tos pahrlausa kopā. Swarigako no leezineeku issazijumeem eeraksta protokolā, kuru leezineeki, ja prot rakstīt, paraksta lihds. Leezineeku isteikumu spehku meera-teefnefis nolemj pehj tam, zif leezineekam war ustizet, zif fkaidri un pilnigi winsch issazijis. — Pehj noklauschinaschanas leezineekam ja-usbod zeli un kawekli, kurus meera-teefnefis no 10 kap. lihds 1 rublim usleef tam makjat, kas leezineekus usdewis un uf teem atsaugahs (Art. 83—104).

c. Rakstu leeziba jeb peerahdiju mi zaur raksteem.

Tikpat dokumentus, kas israkstiti un apstiprinati pehj noliktas kahrtibas, ka ari priwat-dokumentus (p. p. wehstules, rehfinumus ic.) meera-teefnefis eewehro leetu isspreeschot. — To, kas sarakstis noliktā kahrtibā apstiprinatōs dokumentōs, zaur leezineeku isteikumeem newar apgahst. — Kad kahds eefneegis dokumentis no otras puses teef issazits par wiltigu, tad meera-teefnefis to schahdsina ar ziteem dokumenteem un rokrahstu un ari esochos leezineekus noklauschinajis, winsch par wifu usnem protokolu. — Tas, kura wahrdā kahds dokumentis sarakstis, to newar issazit par wiltigu, ja winsch pats to parakstijis. Tahdus dokumentus, ka teefa pehj pastahwofchas kahrtibas israkstijus, naw atkauts issazit par wiltigeem. — Kad leetas isspreeschonaf swarigi dokumenti teef issaziti par wiltigeem, tad meera-teefnefis wispirms usazina, lai tas scho dokumentu nem atpakal; ja tas to nedara, tad winsch tam, kas dokumentu usrahdijis par wiltigu, isskaidro to kaunumu, kas war zeltees ja tas newarehs peerahdit ka dokumentis wiltigs. Ja abi prahwneeki tomehr pēe saweem issazijumeem paleef, tad meera-teefnefis winu leetu pēe sewim tahlak wairs newed, bet dokumentu eesuhta aprinku-teefas profuratoram, lai ta isspreesch, waj dokumentis ir wiltigs waj nē. Strihds par wiltibu, kas pret kahdu pēe leetas ne-eewehrojāmu dokumentu zelts, prahwu nenotura (Art. 105—111).

d. Paschu prahwneeku issazijumi.

Ja kahda prahwneeku puse leetu ismeklelot meera-teefnefem ar wahrdeem waj ar rakstu issaka, ka tā ir gan ka pretineefs sazijis, tad tē tahlaku leezibu wairs newaijaga. Katra prahwneeka issazijums tikai uf winu paschu sihmejotees ir spehka. Kad wairaf prahwneeku kopā uf weenu pusi, tad issazijums no weena waj otra winu starpa tikai tad winus aishnem lihdsi, kad wini wif kopā atbildigi (Art. 112—114).

e. Swehrestiba.

Prahwneekem naw leegts, pehj sawstarpiga nolihguma, meera-teefnefi luhgt, lai tas leetu isschir pehj swehrestibas, ko weens no wineem usnems; bet ne meera-teefnefem ir brijw, prahwneekus pēe swehrestibas peespeest, nedj ari no sawas puses suhdsetaju waj ap-suhdsseto uf swehrestibu mudinat. *) — Prahwneeki swehre paschi. Suh-

*) Ka sinams, pehj muhsu tagadejeem likumeem prahwneeku swehrestiba ir atsihta par kahrtigu peerahdijuma lihdselli jeb leezibu. Kad prahwneekam naw ne dokumentu, ne leezineekn, nedj ari zitu lihdsleku, ar ko sawu suhdsetu waj pretjuhdsetu peerahdit par taisnu, tad winsch sawam pretineekam peestumj swehrestibu, t. i. lai tas apswehr, ka naw taisniba, ko suhdsetajs (waj pretjuhdsetajs) saka. Kad tas, sam swehrestiba peestumta, to peenem un isswehr, tad peestuhmejs tani sinā, par ko swehr, prozese pasaudejis. Bet peestuhmejam swehrestibu war ari stunt atpakal un ja winsch to peenem un isswehr, tad wina pretineeks prozese saudejis. Ka redsams, abds gabijums prahwneeks swehr pats sawā labumā, un wif, kas dob drofchibu, ka swehrestiba naw wiltiga, ir tikai swehrestibas swehtums. Bet tad nu, ka paschstams, wifem zilwekem tizibas leetas naw weenadas atschichanas un ihsti krichtigu zilweku.

gums, lai viņu leetu peļz svehrestības išķirtu, wineem pašēem ja-paraksta. Svehrestība apleezina un išķaidro to, par ko tā svehreta; ar ziteem peerahbijumeem svehrestības spēku nepar masinat jeb isnihzinat.

Prahvneekem neatkauj svehret:

- 1) leetās, pee kurahni dalība nepilnās gadās esošēem un pa wifam tahdeem, kas sawu mantu pašči nepar waldit;
- 2) gadījumās, kas stahw fakarā ar kahdu noseegumu waj pahrsahpschānu;
- 3) leetās, kas stahw fakarā ar Krona, femstwu, pilsehtu un pagastu labumu;
- 4) beedribu un kompaniju leetās;
- 5) kad prahvneeks zaur svehrestību grib apgahst kahda dokumenta spēku waj to peerahdit par wiltigu (Art. 115—118).

f. Strihbu-leetas apluhkošana un leetas-prateju spreedums.

Strihbu-leetas apluhkošana, ar waj bej leetas-prateju peedališčanos, noteek uš kahda prahvneeka luhgumu waj ari uš pašča meera-teešnešča nolehmmumu. Meera-teešnešis pats apluhko strihbu-leetu, klahst esot diwi ustizameem leezineekeem un prahvneekeem, kurus waj ar wahrdeem waj zaur aizinaschānas-sihmi usaižina. Ja prahvneeki neatnahst, tad teem jabuht meerā ar to, kas isdarits un wineem nam Teešības, par meera-teešneši sčehlotees. Tahdās leetās, ko bej ihsta pašineja jeb leetas-prateja nepar skaidri noswert, nem palihgā weenu waj diwi jeb trihs leetas-pratejus. Tapat tā leezineekus, war ari leetas-pratejus atslumt. Par kahdu notikufču apluhkošanu usnem protokololu, ko meera-teešnešis un wišt dalibneeki paraksta (Art. 119—124).

6. Suhdsibu nodroschinaschana.

Meera-teešnešis isspreešč, waj suhdsības apdroščināšanas waj nē; bet wišč nepar atraidit luhgumu, kas eesneegts lai suhdsibu apdroščina, ja luhdsējs sawu suhdsibu dibina uš kahdu no teesjas apstiprinatu dokumentu, peļz kura winam no pretineeka eesuhdselā leeta waj nauda nahšahs. Meera-teešnešis uš suhdsētāja luhgumu war no tahda apsuhdsētā, kas tilai uš kahdu laiku miht tant apgabala, prašt kihlu waj apgalwoščānu, kas lai suhdsētājam peespreesto sunu apdroščinatu, ja apsuhdsētāis spreedumu pahrsuhdsētu un sčho tapeļz

starpā ari miht ihsti kreisti pagani, tad lehti protams, ka ar prahvneeku svehrestību daudreis teek dšhta besdeewiba un grehta noseedsiba, kas tilai retās gadījumās wehlah peerahdama. Sčho eewehrojamo eemestu deht Kreewijas jaunee teesjas-litumi no 1864. g. 20. nov. prahvneeku svehrestību par kahrtigu peerahbijumu neatihst un peelaišč tilai tad, ja abi prahvneeki to wehlahs. Wija žerams, ka ari pee mums eewebandās jaunajās meera-teešās tā paliks, bet beidsamajā laikā dāšči laikrašti wehsta ka jautajums: waj svehrestību sčini finā peepaturet waj nē, laikam kuhščot isspreešs „Baltijas gubernu labumā.“ Muhju juristi (teešu sinibu prateji) esot bihjuščees, ka svehrestību tā peerahbijuma-luhdselki meera-teešās pa wifam atmetišot, bet nu esot isdeweēs dāščus waldibas-wihrus pahrschēzinat, ka tas mums buhtu par kaunu, un tee nu sčini finā esot uš mineto juristu puši. Waj Baltijas gubernahm zaur minetās svehrestības peepatureschānu teescham kahds ihpaščs „labums“ kuhstu peesčirts, par to ir koti jafschāubahs, kad eewehro kas augščam sažits. Ahtraki mehs mineto juristu zenteeendō waram atrast koti leelu weenlihdsibu ar teem zentee-neem, kas no Wahju preses katru reisi teek wifai gairiši parahbitti, žeel ir runa par eesčhgubernu jauno likumu eeweschānu Baltijas gubernās. Tā sauktām „kaunumam,“ kas mums notišot zaur prahvneeku-swehrestības atļeschānu, stahw prekim 16 gadu peedstihwojumi walfis žitās datās. Tee nebuht nelezžina, ka teeschāna tur eeenemtu semu stahwolkli jeb ka nebuhtu eespehšams taisnibu dabuht tadeht, ka ne weens tur nepar sawā labumā svehret, ja pretineeks to neatkauf. Praktiškā dšhwē wifās leelās darischānās ir eespehšams peerahbijuma lihdselkus apgahdat, p. p. zaur kontraktu, kwitānži, wehstulehm, leezineekeem zc.; un tas kaunums, kas tātšču dāščās prahwās waretu želtees peerahbijumu truhluma deht, ne wisnotahst naw til leels tā svehrestības neleetiga walfschāna, uš kuru war pawest ne ween sems morales stahwolkli un besdeewiba, bet gan ari stahrgalwiba, leels truhškums, pahrschēigschānās zc. Sot leeta starpiba ir waj kahdam jaswehr sawā labumā, waj tilai tā leezineekam žitu pahwās. — Ne ween Kreewijas likumu-doschānas eestahdēs, bet ari Wahžijā — jaunu prahwu-kahrtību saštahdot — wišs tas kuwa jo ihli eewehrots, un koti daubš Wahžijas juristu isšajāhš pret min. svehrestību. Anglijas prozeses-kahrtiba sčini finā ir pa wifam sawads sistems. Peļz tā pašču prahvneeku noklauschina un ap-swehrina tilai tā leezineeku, un teesa nolemj peļz brijwas pahrschēinaschānās, žif swara uš kahdu svehrestību war list. Sčhis sistems, žif mums sinams, Wahžijā naw peenemts tadeht ka tas stahw gluschi pretim Wahju tautas teesību-apstina un eeradumam. Tur ir peepaturela prahvneeku svehrestība, bet ko peelaišč tilai ar leelu apdomību un retās gadījumās. Rā žerams, ari muhsu meera-teešās sčho prinzipu eewebihš, ja walfspadome warbuht atihš, ka Baltijas gubernas teescham nepar isitit bej prahvneeku svehrestības.

tuhdat neparētu ispilbit. Ja apsuhdsētāis to nedara, tad meera-teešnešis war kihlat wina kustināmo mantu (Art. 125—128).

7. Spreedumi.

Prahvneekus noklauschinas, meera-teešnešis eewehro wifas leetā usrahditās buhščānas, nosaka peļz sawas sinamās firbs peerahbijumu jeb leezību spēku un taiša tad spreedumu, kas naw pret likumeem. — Leetu isspreeščot wišč war, ja kahds prahvneeks to ihpašči luhds, turetees pee tahsweetas wispahrigi peenemta eeraduma, tomehr tilai tad, kad likumi ihpašči atwehl, peļz tahdeem eeradumeem turetees, waj kad leeta naw uš wifu wišši isspreeščama peļz likumeem. Meera-teešnešis nepar spreešt par leetahm, ko prahvneeki naw pagehrejuschī, nedš ari wairal peespreest, ne tā prahvneeki luhguschī. Wišč ari nežilā jautajumu par leetas nowežeschānos, ja prahvneeki pašči to nedara. Spreedumā teek isšajits, ka tam, kas prahwu pasaudejis, ja-aismatšā pretineeka prahwās isdewumi, ja sčhis to wehlahs. — Meera-teešnešis isspreešč wisgaligi suhdsības-leetas, kas naw leelakas par 30 rubkeem. Sčhinis leetās wišč nosaka, lihds kuram laikam spreedums ispildams. Ja tam, kas prahwu pasaudejis, nemaj naw skaidras naudas, ar ko spreedumu ispilbit, tad meera-teešnešis war nolikt terminus, kuroš uslikta matja datās samaksājama, un isdod prahvneekem par tam ihpašču sihmi. — Ja paradneeks sčhos terminus ne-ispilda, tad meera-teešnešis pawehl, ka no wina wišs parads uš reisu japeedfen. Tahdās leetās, ko meera-teešnešis nepar wisgaligi isspreešt, wina spreedumu tuhdat ispilbit war tilai uš prahvneeka luhgumu un tilai sčahhdōs gadījumās:

- 1) kad peedstihschāna nospreesta peļz kahrtigi apleezinata waj no pretineeka par kahrtigu atihsta paradu dokumenta;
- 2) kad, peļz nomas-laika nobeigschānāhš, nomneekam zaur spreedumu usdots, nomoto leetu jeb weetu atdot, waj kad zaur spreedumu nosajits, ka ja-atdot kahda leeta, kas pretlikumigi bija tureta;
- 2) kad šaimneekam zaur spreedumu usdots, ka tam deenestu laudis waj strahdneeki ja-atlaisch waj kad sčhem atklauts, no šaimneeka atslahst;
- 4) kad suhdsētāis pilnigi apgalwo zaur kihlu, ka wišč, ja spreedumu otrā instanzē warbuht pahrtaišhš, usnemahs wifu skahdi un ja pee tam redšams, ka spreedumu wahlat wairs neparēhs ispilbit, kad to tuhdat nedarihš.

Sawu spreedumu meera-teešnešis ihsumā saraksta un pasludina wiseem klahtesojšchem dšrdot. Pee tam wišč prahvneekem pasludina, waj wini par spreedumu war apeleeret pee meera-teešnešču šapulžes, kahdā laikā tam janoteek un ka spreedums paliks spēkā, ja wini sčho laikā nokawešs. Trihs deenu laikā peļz spreeduma pasludinaschānas wišč to israksta pilnigi peļz kahrtības, pee kam spreedumā ja-usnem:

- 1) spreeduma gads, mehnešis un deena;
- 2) prahvneeku kahrti ~~un~~ wahrtdi;
- 3) ihsumā šanemts leetas apraksts;
- 4) spreedums un pamati, uš ko tas dibinats;
- 5) teesjas-isdewumi, kas uswaretajam no pretineeka jadabon;
- 6) waj spreedums tuhdat ispildams;
- 7) meera-teešnešča paraksts.

Meera-teešnešim wiswehlah 3 deenu laikā peļz eesneegtā luhguma ja-isdod spreeduma noraksts (Art. 129—144).

8. Nokaweschānas- (kontumazial-) spreedumi un pretruna.

Kad apsuhdsētāis terminā neatnahst, tad meera-teešnešis, uš suhdsētāja luhgumu, taiša spreedumu, peļz kura neatnahzeis leetu paspehlejis til tahl, žif suhdsētāis to few par labu warejis peerahdit, ne wis žif wišč peeprašijis (kontumazial-spreedums); bet ja suhdsētāis neatnahst, tad leeta teek slehgta, tomehr zaur tam suhdsētāis nešaubē teesību, sawu suhdsibu otjaunot zaur jaunu suhdsības-rakstu. Nowežeschānās zaur kahdu leetas slehščānu neteek uslaweta. Kad meera-teešnešis teesjas-deenā dabon šinat, ka weens waj otrs prahvneeks naw warejis waj naw sinajis nahst, tad wišč noliek otru terminu. Ja meera-teešnešis atron par wajadsigu, ka wehl uš wifu wišši kahdi leezineeki janoklauschina, kas ja-apluhko, waj leetas-prateji janem palihgā, eekam nokaweschānas- jeb kontumazial-spreedumu war spreešt, tad

winsch to isbara. Pret tahdu nolehmmu war tilai reifa ar apelazijas-fuhdsiba scheltees, bet ne preefch tahs. *) — Apjuhdsjetais, las terminu gan nokawejis, bet atnahjis preefch spreeduma taifichanas, teel peelaists pee leetas isskaidrojuma ar wahrdeem. Spreedums, lo tad fpreefch, naw kontumazial-spreedums. — Kontumazial-spreedumu ap-fuhdsjetam peefuhtha klast libhs ar atdoschanas-sihmi. 2 nedeku laika no ta brihscha, kad apjuhdsjetais tahdu spreedumu dabujis, winsch war eet pee meera-teesnescha runat pretim un luhgt, lai leetu usnem no jauna. Ja meera-teesnesis tahdu prettunu atsiht par taisnu, tad winsch leetu eezet tani kahrtä, kahda ta bija preefch spreeduma. Ja apjuhdsjets ir oträ terminä neatnah, tad spreefch otru nokaweschanas-spreedumu, furam wairs newar pretotees. Bet gan pret ktru nokaweschanas-spreedumu war eefneegt apelazijas fuhdsibu, ja leeta til leela, la apelazija peelaishama, pee lam fuhdsibas eefneegichanas laifs top rehkinats no spreeduma pasludinaschanas (Art. 145—155).

9. Meera-teesneschu spreedumu ispildichana.

Schahdi meera-teesneschu spreedumi teel usluhloti lä spehla nahkufchi:

- 1) las spreesti leetas, kuru wehrte naw pahri par 30 rubleem;
- 2) las ari leelatas leetas spreesti, ja apelazija nokaweta;
- 3) nokaweschanas-spreedumi, ja pret teem ihsta laika naw nebf eeruna zelta, nedj apeleerets.

Prahwas winetajs dabon rola ispildichanas-pawehli, tillihdi la spreedums spehla. Meera-teesneschu spreedums ispilda polizeja, pagastu eestahdes waj ihpafchi ispilditaji, las eezelti pee meera-teesneschu sapulzehm. Wisas schihs eestahdes un personas wina spreedumu ispildichanas deht stahw apalsch meera-teesnescha. — Strihdus, las zelahs pee spreeduma ispildichanas, un fuhdsibas par spreeduma ispildichanas wilzinashanu, peeder isspreest tam meera-teesnesim, kura apgabala spreedums ispildams. — Kad spreeduma kahds nekaidrs wahrds waj teifums, zaur lo pee ispildichanas zelahs schaubichanahs, tad to isspreefch tas meera-teesnesis, las spreedumu taifichis (Art. 156—161).

10. Suhdsibas par meera-teesneschu spreedumeem.

Par meera-teesneschu spreedumeem leetas, kuru wehrte leelata par 30 rubleem, waj tahdas leetas, lo newar nowehrtet, war eefneegt apelazijas-fuhdsibas meera-teesneschu sapulzehm weena mehnescha laika, rehkinot no tahs deenas, kad spreedums pasludinat. Suhdsiba jasudod, kahdu eemeftu deht apelants jeb fuhdsjetajs spreedumu tura par nepareisu. Jauni prafchumi apelazija naw peelaishami.**) — Apelazijas

*) Dascheem lastajem schis nosajijums nebuhs ihsti isprotams. Kriminal-leetas teefnesis tahbus nolehmmums war taift pat ari ja wismasako nekaidribu uf tahdu wihti war nowehrt; kriminal-leetas pastahw ismellefchanas-prinzips, pehz kura teefnesis wifu wada sawa amata pehz. Ziwil-leetas turpretim, pehz runa esofcheem likumeem, teefnesis wifu dara un isspreefch pehz paschu prahwneeku peenesumeem, eemehrojot to pamata-nosajijumu, la katram jafin sawa leeta un la no waisis apstiprinatais teefnesis to isspreefch pehz tam, la ta no pascha prahwneela peerahbita par taisnu, waj israhdjusehs par netaisnu. Teefnesis ziwil-leetas newar un nedrihtf usneftes prahwneekem par aishidni jeb leetas-woedeju un nemt wina labumu wehra. Zadeht winsch ari nedrihtf wairaf un zitu lo peespreest, ne la luhgts. Bet nu pehz augstheja nosajijuma meera-teesnesis pats no semis, bes prahwneeku luhguma, ari ziwil-leetas mineta gabijuma war nolemt, la leezineeli janoklauschina, kahda leeta waj tahds notikums ja-apluhto ic. Ra tas faetahs ar nu pat mineto ziwil-prozefes-tahrtibu? Tas ta isskaidrojahs. Schdi nolehmmu amata pehz war notilt, la jau peefihmetis, tilai retis un kur, apjuhdsjetam klast ne-efot, zitadi nebuht newaretu taifnibu isspreest, jo ne no weena teefnescha newar pagehret, lai tas ta fakot grahshahs pa tumfu un sawu spreedumu laifa it la uf labu laimu.

Muhju tagadejas ta fauktas semneeku teefas ari ziwil-leetas pastahw ismellefchanas-makfima je-prinzips i. i. schihs teefas nenogaiba wis, lai paschi prahwneeki aistahw sawu labumu un wada sawu leetu, bet wina nosala, las darams un la leeta ismellejama. Ar ziteem wahrdeem: prahwneeki stahw apalsch wina pehrminde-ribas un wina labums waj launums atlez no tam, la teefa sawus ismellefchanas-darbus isbara. Ta tad ari pee mums noteel las zitur naw ne dsirbets, proti la teefa tilai to farafsta protokolli, „lo wina aishift par wajabfigu,“ un turpretim zitu, las pehz prahwneela domahni warbuht ir swarigats pa wisam war atweft, tapat ari leezineekus atraidit ic. Warbuht wehl jo leelats launums ir tas, la teefa brihscham ismellefchanu wada pati, brihscham atkal to atkauj jeb usleef prahwneekam! Ar wahrdu fakot: pehz muhju tagadejas ziwil-prahwneekahrtibas prahwneeki ne kad newar finat un aprehinut, kahdu zetu wina leeta ees un la ta brigfees. Ar meera-teesne eemeschani schi nekaidriba — paldees Deewam! — nobeigfees.

**) Pehz muhju tagadejas prahwneekahrtibas apelazijas-instanzje war usdot no ween jaunus peerahbijumms, bet ari jaunus leetas (neue Thatfachen), las dandsreij zel pa wisam zitadu fuhdsibas-sumu, ne la ta 1. instanzje bija usdota. Uf tahdu wihti prahwu war wiljinat bes gala. Daschureis ari tilai formas deht eesuhdi 1. instanzje. „Gan jau wifu las wajabfigs usdos aprinka-teefa — lo nu til daubi pee pagasta-teefas.“

fuhdsiba ja-eesneebj 2 effemplards tam meera-teesnesim, las leetu isspreedis. Weenu effemplaru libhs ar protokoleem un isskaidrojumu winsch fuhtha 7 deenu laika meera-teesneschu sapulzei, otru apelanta jeb prahwneekahrtitaja pretineekam. Bes kahrtigas apelazijas wehl war fuhdjet pret meera-teesnesi: par wilzinashanu kura katra laika: bet 7 deenu laika — par fuhdsibas nepeenemichanu, waj kad meera-teesnesis nepeenem eerunu pret nokaweschanas-spreedumu waj apelazijas-fuhdsibu, beidsot ari par nolehmmumeem fuhdsibas apdoschinaschanas waj tahdu spreeduma ispildichanas deht, las wehl nebija spehla. Schihs fuhdsibas jafuhtha teefcham uf meera-teesneschu sapulzi, kura tahs prahwneeku bes prahwneeku aizinaschanas; bet ja tee paschi no semis atnah, tad tos peelaish pee isskaidroschanas ar wahrdeem (Art. 162—169).

11. Darichanu kahrtiba meera-teesneschu sapulzes.

Ta prahwneeku puse, kurai apelazijas-fuhdsiba peefuhita, war uf tahdu fuhdsibu eefneegt rakitu atbildi libhs tam laifam, las nolitts leetas preefchanechanai meera-teesneschu sapulze. Schini sapulze leeta neteel uskaweta, ja weena prahwneeku puse naw atnahkuf, bet atnahkufcho prahwneeku peelaish pee isskaidroschanas ar wahrdeem. Kad abi prahwneeki naw atnahkufchi, tad leetu atleef uf nahkufcho terminu, par lo wineem laich kuu. — Prahwas meera-teesneschu sapulzes noteel klaiji un ar wahrdeem. Winas eefahfahs wispirms nolafot prahwneekahrtitaja meera-teesnescha spreedumu un pret to eefneegtas fuhdsibas. Tad prahwneeki runa weens pret otru. — Leezibas prahwneekahda pate sapulze waj wina usdewuma kahds wina lozellis. Sapulzes presidents prahwneekem war list jautajumms preefcha, lai leeta jo wairaf isskaidrotos. Kad presidents leetu tura par deefgan isskaidrotu, tad winsch debates flehdi un mehgina prahwneekus falihdsinat. Ja falihgums jidodahs, tad to eerakfta protokolä un abi prahwneeki parakfta. Nepilnds gabds esofcho, kurlmehms un gara wahjo, tapat ari krona waldees, semftwu, pilsehtu un pagastu leetas, beidsot ari jautajumms no kuras teefas kahda leeta isspreeschama, — wisas schinis leetas isfaka profuratora palihgs sawas domas, pehz tam kad prahwneeki sawus strihdus nobeigufchi.**) Tapat la kriminal-leetas, ta ari ziwil-leetas, tas meera-teesnesis, pret kura spreedumu fuhdsjets, tani leeta sapulze nedrihtf buht klast. Ja no wina wajaga kahds isskaidrojumms, tad winsch tos dod, bet tuhbat atkal aistahj teefas-istabu. — Meera-teesneschu sapulze sawus spreedumms isspreefch ar balfu wairakumu. Ja balfi diwas dakas, tad presidents isschir, kuras puses spreedums paleef. Spreedumms parakfta presidents, tec lozellis, las nehmuschi dalibu, un sekreters. Presidents spreedumu pasludina tani pascha sehdejuma; kad leeta wisai raiba, tad spreedumu war zita deena pasludinat, tatschu ne wehlafi, la tahs paschas sapulzes pehdeja sehdejuma.**) Meera-teesneschu sapulzes spreedumi ir wisgaligi un ta ispildami, la meera-teesneschu spreedumi (Art. 170—184).

12. Meera-teesneschu un wina sapulstschu spreedumu atzelschana.

Luhgumi, lai meera-teesu spreedumms atzel, warbuht trihs-kahrtigi:

- 1) luhgumi, lai atzel tahdus spreedumms, par kureeem newar apeleeret;
- 2) luhgumi, lai spreedumms rewideere;
- 3) tahdu personu luhgumi, furahm pee leetas nebija daliba.

Luhgumi, lai atzel tahdu spreedumu, par kuru newar apeleeret, ir peelaishami:

- 1) kad likumi azihm raugotees prahwneekahrti waj nepareisi tultoti;
- 2) kad prahwas formas tahda wihtje prahwneekahrtas, la spreedumam spehls naw peemehrojams;
- 3) kad meera-teesnesis waj meera-teesne. sapulze prahwneekahrti sawas amata- un waras robechas.

Luhgumi, lai spreedumms rewideere, ir tad peelaishami, kad jaunus buhshanas atrafstas waj ari kad dokumenti, uf kureem spre-

*) Mehs redsam la pehz jauno teefu likumeem walts no sawas puses ari ziwil-leetas luhlo uf tam, la kahrini, wahjneeli un laufchu fabeedribas sawas teefibas nekluhtu aistahrti. Libhs schim tahda aissargafchana bija gan pilsehtahm, kuru teefibas fiftais aistahweja, bet ne wis ari laul-pagasteem, kuru aistahwji atalsch mehdi buht paschi pagasta lozellis jeb semneeki, las no prahwu kahrtibas wijai dands nesina. Ari scho jauno eegroffijumu mehds wareftm ar preeku apfweizinat.

**) Meera-teesneschu sapulze weltahs til ilgi libhs eenahkufchahs leetas nobeids, warbuht ari kahdu nedeku.

dumi dibinati, israhbijufchees par wiltigeem. — Luhgumi no tahdahm personahm, kam pee leetas nebija daliba, ir tad peelaishami, kad spehla nahzis spreedums aiskar wina teefba. Luhgumi, lai atzet meera-teesnescha spreedumus, ja-eesneedi meera-teesneschu sapulzehm, bet luhgumi, lai atzet scho sapulstschu spreedumus, ja-eesneedi 4 mehneschu laika waldoscham senatam. Luhgumam japeelef spreeduma norakfts un wist dokumenti, us kureem luhgums dibinats. Gesneegschanas terminsch te aprehlinats:

- 1) preefsch luhgumeem, lai spreedumu atzet (kafozijas luhgums) — no spreeduma paslubinaschanas;
- 2) pr. luhguma, lai spreedumu rewiderere, no ta laika, kad luhdsejam nahja sinami tee zehloni, kuru deht tas rewisiju luhdi;
- 3) pr. luhgumeem aismentu sweschu teefbu deht no ta laika, kad ta aismentam spreedums nahja sinams.

Ja meera-teesneschu sapulze winai eefneegto luhgumu atsiht par pareisu, tad wina meera-teesnescha spreedumu atzet un leetu nodod zitam meera-teesnesim lai imelle un ispreesch. Waldoschais senats atzeltos meera-teesneschu sapulzes spreedumus tapat atkal nodod zitai sapulzei, kura, tapat ka tahds meera-teesnesis, leetu ne-isspreesch eefam prahwneeki naw preefscha aizinati (Art. 185—194).

13. Kahdas gadijums prahwneeki meera-teesneschus un wina sapulstschu lozellus war atstumt.

Teefnesim ja-attahpjahs jeb prahwneeki to war atstumt to paschu eemeslu un zehlonu deht ka kriminal-leetas (salihdi, krim. pr. kahrtibu), tik ka zimil-leetas teefnesim ari tad jatkahpjahs, kad tas walda kahda prahwneeka, jeb schis atkal wina mantu.*) Atstumschanas-luhgums ja-eesneedi suhdsetajam tuhdat pee eesuhdsibas, bet apsuhdsetam pirmā terminā kad winsch atnahf teefas preefscha. Luhgumu atradis par pareisu, meera-teesnesis leetu un protokolu nodod tam amata-beedrim, kam pehz eepreefsch nosazitās kahrtibas tahdōs gadijums wina weeta ja-eesstahjahs. Bet kad meera-teesnesis eefneegto luhgumu atsiht par nepareisu, bet prahwneeks paleef pee sawa luhguma, lai winsch atlahpjahs, tad winsch tahdu luhgumu wiswehlat 2 deenu laika un lihds ar sawu isskaidrojumu eesuhda sapulzei ispreeschanas deht, kad schi jau ir kopā waj wehl tant nebeka sanahs. Ja tā naw, tad winsch leetu tuhdat nodod zitam teefnesim, pehz augscham nosazitās kahrtibas, bet pa tam jautajumu sawas atstumschanas deht eefneedi meera-teesnu. sapulzei, wina pirmā sehdejumā. Luhgums, lai schis sapulzes lozellus atstumj, ja-eesneedi wina presidentam preefsch leetas usschakuma. To ispreesch sapulze, pehz tam kad profuratora palihgs sawas domas issazijis, bes alstahbinatā teefnescha kahrtuhschanas (Art. 195—199).

14. Teefas-nauda.

Par meera-teesu protokolu un spreedumu noraksteem jamakā 10 kap. par lofsni, pee kam jarehina 25 rindas us katru pusē (Art. 201).

Kahda sawada peemina.

„Rigas Lapa“ mehsta, ka Latw. II. wispahrigo dseedafchanas-swehtku komiteja un Rigas Latw. beedriba nospreeduschas, mineteem swehtkeem apgahdat peeminu, un ka schi peemina nu jau gatawa. Sewehrojot kam par peeminu schee II. Latw. dseedafchanas-swehtki teef isrihtoti un kahda gara tee buhs swinami, ir muhsu zeen. Isaitaji buhs kahrtigi sinat, kahda schi tagad jau apgahdatā peemina ira. Lai te wehl eepreefsch peesihmejam tos wahrdus, ar kureem Rigas Latw. beedriba ne ween Latweeschu tautu, bet ari muhsu lihdsseedsihwotajus pagahjuscha gada aizinaja us peedalischanos pee scheem swehtkeem. Misrahbijuf us muhsu Wisuschehliga Runga un Reisara 25.-gadu waldischanas-swehtkeem, kas toreis wehl bija gaidami, min. beedribas preefschneeziba sawa wiseem Latw. laikraisteem peesuhitā raksta no 7. junija 1879. g. saka ta:

„Kreewijas tautas scho sewehrojamo brihdi swinehs zaur ihpafcheem swehtkeem, noliks sawus pateizibas un neschaubigas ustizibas-seedus pee Reisara Majestetes kahjahm. Latweeschu tautai tapat ir eemesls, sawam ne-issakami mihkotam Rungam un Reisaram parahdit, ka ta pilnigi atsinuf to schehlastibu, ko Winsch pilnus 25 gabus tai pilnigi peefschihris.“

*) Ta p. p. muischas ihpafschneeks, ja par teefnesi sezelta, ari newar ispreesch sawa muischas usrauga waj pahrwaldneeks leetu.

„Schi notikuma peeminu Latweeschu, dseesmu mihlotaji, wislabaki waretu swinet zaur wispahrigeem dseedafchanas-swehtkeem, — zaur swehtkeem, kuroš jauka dseesmu-mahklas zihnischanā un wispahrigā draudiba mehš weens otram un saweem lihdsplifoneem waretum sneegt roku un wist kopā preezatees un pateiktees.“

„Tadeht Rigas Latweeschu beedriba ir pahrlcezinata, ne ween Latweeschu tautai, bet ari muhsu lihdsseedsihwotajeem darijuf pilnigi pa prahtam, nolemdama, 1880. gada junija otra pase isrihtot „II. wispahrigos Latw. dseedafchanas-swehtkus.““

„Wina zere, ka Latweeschu zit ween spehdami scho noluhku selmehs un pee scheem swehtkeem peedalisees; wina zere, ka ari wist muhsu lihdsseedsihwotaji tos weizinahs un swehtku dalibneekem laipni nahs pretim.“

Ka Rigas Latweeschu beedribas preefschneeziba un swehtku komiteja scho augsto swehtku mehrti atkal jau buhtu peemirfuschas, tas nebuht naw tizams, jo „Rigas Lapa,“ wina wahrdā runadama un mineto peeminu aprahstidama, st. 3. ari saka: „So schos swehtkus Latweeschu tauta swinehs muhsu Augstam Reisaram, Wina 25-gada jubilejumam par godu. Tadeht katrs Latweetis wehlesees kahdu jauku peeminu sew eegahdatees no mineteem swehtkeem. Schahdu tautas wehlechanos dseedafchanas-swehtku komiteja lihds ar Rigas Latw. beedribu ir sewehrojufe un minetu bildi apgahdajufe.“

Schmoti nu gan isklausahs, ka Rigas Latw. beedriba un swehtku komiteja sewehrojufi „tautas wehlechanos,“ eefam tauta to issazijufi, eefam ta to wareja issazit, jo swehtki tatjchu wehl nebuht naw bijufi un laikraists par tahdu peeminu ari ne kas nebija rakstis, — tad tomehr tahdas „peeminas“ apgahdafchanai ne kas newaretu buht pretim, ja ta tikai saetahs ar swehtku noluhkeem un ar tautas prahtu un wehlechanos. Pehz wisa, kas augscham peesihmets, is katrs ar pilnu teefbu zereja un sagaidija, ka nolemtā „swehtku peemina“ buhschot tahda, kura us swehtkeem aizinatai Latweeschu tautai un muhsu lihdsseedsihwotajeem kahrtichot atgahdinati un preefsch azim stahditi jo wairaf sewehrojamee brihschi is muhsu mihlotā Semes-tehwa 25-gadu waldischanas-laika, warbuht ari Wina mihlais waigs un beidsot paschi swehtki, zil tas bilde eespehjams un ka tas tahdōs gadijums ari pee wisahm zitahm tautahm mehdi notikt. Zitadas „peeminas“ ne weens, kas Rigas Latw. beedribas pirmajeem usajinaschanas-wahrdeem tizejis un ustizejis, nebuht newareja sagaidit.

Apluhkofim nu, waj schis zeribas ir peepilditas, — waj no Rigas Latw. beedribas un swehtku komitejas jau apgahdatā „swehtku peemina“ jete wisnotahl israhda to, kas saksanetu ar swehtku augstajeem mehrtkeem, ar „Latw. tautas wehlechanos“?

Pehz „Rigas Lapa“ min. beedriba un komiteja ir pee P. Sakmana tga apstelejuschas schahdu, tagad jau gatawu, 35 zelas garu un 26 zelas platu bildi „swehtkeem par peeminu“:

Bildes preefscha stahwot un us to skatotees, esot jadomā, „ka eefam kahdu leelu swehtku ispuschotas telts preefscha.“ Tschetri karogi, kuru puku-kroneem notihtās kahrtis eesprauslas semē, pliwinajotees gaisā. Us weea rakstis: „Lihgo 1873,“ us otra: „Lihgo 1880.“ Trefschais esot Kursemes, zetortais Widjemes karogs. Starp kronu tinumeem wijotees bantes, us kurahm schahdi teikumī lasami:

„Reis augstā zeenā bij' upura leesmas, —

Til augsti tagad top zeenitas dseemas!“

„Sen swehtās biršēs mahjoja deeweku gari,

Gan Pehrkonā dehli, Lihgo deewene ari.“

„Sentschi godaja deewus ar upuru leesmahm, —

Tagad tauta godina sewi ar jaukahm dseefmahm.“

„Latwijas tauta lai smaib no lihgoschanahm!

Kalni un leijas lai dimb no dseesmu skanahm!“

Bes scheem 4 karogeem wehl esot „klasti isrihtoti wimpetu jeb plihwuru karogi,“ us kureem schahdi teikumī atrodahs:

„Dseesmu swehtku wainadsin,

Wirdsi tautu godadams!“

„Dseesmu gars lai lihgo,

Kamehr tauta dsihwo!“

Spreedumu par scho poetisko raschojumu wehrti un zil tee saskan ar Latweeschu wehsturi atskahdami leetas-pratejeem, peeluhkofim, ko bilde wehl pasneedi.

„Tur mehš rebsam,“ tā raksta „R. L.“ „leelu osolu, pee kura atrodahs upuru altaris ar begdamohm leesmahm. Altarium blakus

stahw Kriwis (wezo Latweefchu wirspreesteris) ar saku ofola jaru rokā, to uf augfchu pazehlis tura, ar otru roku rahda uf upuru altari, kur upuru leefmas deg." — "Tad wehl — tā „R. L.“ raksta tahlat — augfchā pašchā widū redsam weenas jaunās seeweetes bildi, ar selta lihru rokā, it tā gaisā lidinotees. Wirs winas galwas selta jwaigfchū rota mirdi. Echi skaisā bilde apfihmē wezo Latweefchu Lihgas deeweni." Bildes apafchejā pušē esot „Nigas pilsehta un Daugawas mahmulina, kuras klehpi fchuhpojāhs ari Latweefchu kugi (labprahf gribetum finat, zaur to fchee „Latweefchu kugi“ iščkīrahš no „Wahzeefchu un Kreemu kugeem?“) „Wirs tahs bildes,“ „R. L.“ raksta tahlat, „selta leefumā redsam fcho fwehtku isdarofchās komitejas wihru wahrduš eerafkstītus, un eewirfchus abjās pušēs semkopības, ruhpnēzības un finības rihtus. Pa labai rokai Nigas Latw. beedribas nams, pa kreisai rokai fcho Latweefchu dseed. fwehtku nams. Wirjū 1880, apafchā junijā Nigā. Tad wehl Widsemes, Kursemes un Nigas wapeni." — Tufchajās weetas esot eerafkstīti dseedafchānas foru wādoni.

Bet nu nahf bildes ištāis todols un gala-noluhts. „Paskatīfmees nu uf augfchu“ „Nigas Lapa“ it nawi (behrniščkā newainibā) ušajina. Nu, paskatīfmees! Bet to mehš tur eeraugam? „Tur redsam glihtus, no skaisfahm pukehm pihtus kronus, kas steepjāhs no pirmā lihds beidšamajam karogam. Paščhā widū, skaisfī krahfotā leefumā, ar fudraba un selta iſrotateem burteem ir lafams: „Dree wiſpahrigee Latweefchu dseedafchānas fwehtki.“ **Turpat redsam Nigas Latw. preekfchneeka R. Kalnina fga bildi, ap kuru fskaisf osola wainagš pihtš un karajāhs pee wiſfkaisfaleem puku froneem.** Pa labai rokai ir tapat dseedafchānas-fwehtku foru wadona no Kursemes pušēs, J. Behtina kunga bilde, un pa kreisai rokai atkal fwehtku foru wadona no Widsemes pušēs, S. Sihles fga bilde."

Ropectni un beš pahrlēku poetiſkas firds aiſspreedumeem jeb beš garigas aklības fcho „peeminu“ apluhfojot mehš atrodam, ka bildes widužis jeb zentral-punkte ir adwolats R. Kalnina f., kam par goda-kawaleereem ir ſkaiht peelikti Behtina un Sihles ff. Mums tatiščhū „bildes preekfchā stahwot un to uſfkatotees, ir jadomā, ka eſam kahdu leelu fwehtku iſpuiſhtotas telts preekfchā,“ un ſhini telti ſehd R. Kalnina f. „ap kuru ſkaihtš osola wainagš pihtš un karajāhs pee wiſfkaisfaleem puku froneem.“ Un lai Kalnina f. ar ſaweem goda-kawaleereem tani telti neſehdetn wiſai weentuliš, tad pahrl winu lido tā ſafot labais genins — Lihgo deewe —, kas winam uf selta lihru uſfkoflē teiſchānas-dſeefmas, un elku preeſteris telts faktā upurē Kalnina fga oſchānas-organam wiſai patihlamu upuri, — karogi un pukēs malu malās, to ſtarpā dſeefmu foru wadonu un dſeed. fwehtku komitejas ložekli wahrdi, it tā zaur to buhtu nodomats teikt: „Redſeet — fchee wiſt ir puhlejufchees un ſtrahdajuſchi R. Kalnina fga godam un ſlawai! Lai dſihwo Kalniſch!“

Un fcho bildi (tā „R. L.“ raksta) Nigas Latweefchu beedriba — ſaprotams ſem R. Kalnina fga wadiſchānas — un dſeedafch.-fwehtku komiteja — ſaprotams ſem R. Kalnina fga wadiſchānas — „apghada juſchās ar to zeribu, ka wina wiſās Latweefchu mahjās radiſees“!! Latweefchi dſiwo wiſmaſat kahdās 40,000 mahjās, tā tad waijadſetu wiſmaſat 40,000 tahdu Kalnina-peeminu, un tad tahlat naw zerams, ka tiſ raiba un 35 zelas gara, 26 zelas plata bilde apafch 3—5 rublu zenas buhs pehrkama, tad Latweefcheem, ja wini ari ſhini ſinā paraſtā wiſjē paſlauſtu Nigas Latw. beedribas wadonu ſauſchānai, ſchis Kalnina-kultus iſmafkātu kahdus 120,000 lihds 200,000 rubtu — druſzin dahrgs peeminās-preekš (Latweefchi pateiktos kad teem daritu ſinamu, ziſ no tahs naudas, to Latweefchu tauta pa dſeedafchānas-fwehtkeem ſamaſchāhs, preekſch minetās Kalnina-peeminās nolemts iſdot? Dſird ka min. bildes ſihmejums ween maſ-fajot ap 300 rublu, kur ta nu wehl pawairofchānas-iſbewumi! It newikus tē eenahf prahtā no P. Alunana fga uf dibinajamās Jelg. Latw. beedribas rehkinumu apghadatās „Ne wiſ ſlintojot un puhſtot-bildes.)

Kad jau aiſ ſchi naudas-eemeſla ween naw zerams, ka ta jauā zeriba peepildifees, to Nigas Latweefchu beedriba un winas dſeed. fwehtku komiteja ſem ſawa preekſchneeka R. Kalnina fga wadiſchānas tiſ jauki zerejuſchās, mineto bildi apghadabamas, tad tahdai zeribas iſpildifchānai ſtahw wehl daſchi ziti ſchlehrſchli zelā, kas tiſ pat ne-

pahrwarami. Echehl — ziſ padoma mekletaju jeb klientu Kalnina fgam nebuhtu peenahluſchi, ja wina bilde karatos „wiſās Latweefchu mahjās“!

Latweefchu tautai, tā eſam peerahbijuſchi, kluwa ſajits, ka II. wiſpahrigos dſeedafchānas-fwehtkus ſwineſchot Keiſara Majeſtetes 25 gadu waldiſchānai par peeminu. Latweefchu tauta dſihwo un mirſt ſawam Keiſaram-Labdarim, tadeht wina ar ihpaſchu preeku ſataiſijāhs uf ſcheem tautas-fwehtkeem: raidija ſawus dehlus un meitas dſeedafchānas mahjibā, darinaja tahm jauku gehrbu, ka godam parahditos; krahja kapelas un rubliſchus, lai waretu aiſzetot uf wezo Nigu. Peemina, to Latweefchi no ſcheem fwehtkeem zereja paturet firdi un pahrneſt mahjās, winu gara-azihm parahbijāhs pa wiſam zitada. Semes-tehwa mihtais waigs — Wina ſchehlaſtibas-darbi — paſchi tautas-fwehtki — draudſiga un mihtiga ſatilſchānahs ar tuweem un tahleem tauteeſcheem — tautas gods dſeefmu zihninā — wiſe tas pildija winu firdis un prahtus, wiſu to wini zereja paturet tā daahrgu, mihtu peeminu no ſcheem fwehtkeem. Un to Nigas Latweefchu beedriba un fwehtku komiteja — alaſch ſem R. Kalnina fga wadiſchānas — wineem peedahwā wiſa ta weetā?

R. Kalnina fga bildi un daſchās peedewas!

Waj Latweefchu tauta ar to buhs meerā? Mehš netizam. Wina ſewi atſihs peewiltu ſawās dahrgafās zeribās, tadeht ka winai tiſ dahrgas un augſtās peeminās-weetā peedahwā bildi, ka wini ne kad naw wehlejuſehs. Latweefchu tauta R. Kalnina fgs nebuht naw paſiſtams — wiſch preekſch tahs, ziſ mums ſinams, ne tā eewehrojama naw paſtrahdajis — tadeht wina tiſ dahrgi lai pehrf un peekar ſawās mahjās Kalnina fga bildi? Wina gan paſiſt daſchi klienti tā adwolatu, un Nigas Latweefchu beedribas ložekli tā ſchis beedribas preekſch-neeku, bet waj tad ta jau ir Latweefchu tauta?

Latweefcheem ir gan zeenijami wihri, miruſchi un dſihwi, kuru bildes deretu redſet „wiſās mahjās,“ p. p. wezais Stenders, Merkels, Kronwalda Ais, Spahgis, Kroſſemju Mikus, Waldemars, Barons, Kaspars Beſhardis, Baumann Kahrliſ, Brihwſemneeks un z., bet Kalnina fga ſtarp ſcheem wihreem nawa, lai dara to grib. Kad Kalnina fga bildi peekar Nigas Latw. beedribas namā waj kad to kahdam tiſt iſlikt bilſchu-pahrdotawu logōs, tad Latweefcheem gar tam naw ne kahdas dakas — katrs ar ſawu bildi war darit, tā grib. Bet kad tautai grib uſſpeest lai ta kahda winai tiſ maſ paſiſtama wihra bildi peekar „wiſās mahjās,“ tad winai tur ari druſzin jarunā lihdsi jeb pretim. Tahdās leetas uſſpeeſchānas naw un ar wiſu ſparu ariſjan ne weens peepeschi newar pazeltees par pirmo wihru wiſā tautā. Gadu deſmitti pa-eet un neſkaitami puhlini un zihnini jabauda, lihds eemanto tautas pateizibu un mihtleſtibu. Daudſreij tauta tiſai pehz ſawu lab-daru nahwes atſiſt winu puhlinus. Uj wiſu wiſi nepeeklahjāhs, ka kahds patš ſewim apleel ofolu un puku kronus. Alaſch janogaida lihds pati tauta to dara. Zo „kad tu no kahda topi kahjās luhgts, tad neſehdees tai augſtakā weetā, ka negadahš jo zeenigs ne tā tu, kas ari no wina luhgts; un ka tas, kas tewi un winu luhdsis, ne-nahf uf tewim ſajit: dodi ſchim weetas, un tad tew buhs ar ſawu ſehdet ſemafajā weetā“ (Luhf. 14, 8, 9.)

Ari daſchā zitā ſinā runā eſoſchāi bildei naw zeretās peeminās karaktera. Ewehtku wehl nemaf naw bijis; wehl neſin kahdi kori atnahls, tā fwehtki iſdoſees, — wehl ari naw ne fwehtku mahja uſtaifkta, un peemina jau gatawa, mahja nobildeta, wiſu foru wadonu wahrdi eerafkstīti, Kalnina fgs jau appuſchlots ar „wiſfkaisfaleem puku“ un ofulu wainageem! Kahda wehrte tahdai nelaiķā dſimufchāi „peeminai?“ Ta ir tihrs fantaſijas un daſchu eegribas behrns, kam ar paſcheem fwehtkeem naw un newar buht ne kahdas dakas. Un kahda wehrte tahdeem ahtraudſchu un paſchdarinatu ofolu froneem! Mehš biſtamees, ka tee tiſpat ahtri nenowiht, tā audſinati un darinati.

Kā ſaprotams, Kalnina fgam un wina prahta iſpilditajeem ſchi muhſu kritiķa nepatiſks. Mehš ari negriham, lai ta wineem patihf. Mehš domajam, ka reiſ ir laiks ſkaiht, laudihm azis atdarit, lai tee ſahttu atſiht, kahdeem noluhkeem winu uſtijiba teel iſleetata.

Dalhadās sīnas.

No Cēksjemes.

„**Waldibas Wehstnesis**“ iſfludina waltis padomes ſpreedumu, zaur kuru likumu noſajijumi par ſirgu ſahdſibahm top ſchahdā wihſe pahrgrofti:

1) Tajōs apgabalōs, kur likumi no 20. nowembra 1864. gada jeb ari nteeru-teeſu eestahdijumi ir pilnigi eeweſti, top ſirgu jeb ari lopu ſaglu teeſaſchānas wara pagasta-teeſahm atnemta un nodota meera jeb ari wiſpahrigahm teeſahm.

2) Beſ ſtrahpehm, kaſ noſajitas meera-teeſneſchu likumu 160. art. apſihmetōs atgadijumōs, war 169. art. noteikto zeetuma ſtrahpi lihds weenam gadam pagarinat, kad ari tilai weens ſirgs buhtu ſagts.

3) Sirgu ſagti, kureem top peetahbits, ka tee zaur to dſen pelnu, ſaudē wiſas ſahrtas teeſibas un top aiſſuhtiti uſ Sibiriju, jeb ari nodoti pahrlaboſchānas-areſtantu nodolās.

4) Perſonas, kaſ ar pelnas nodomu uſpehrf ſagtus ſirgus, top pehz ſtrahpes likumu 931. art. ſoditas.

Awife „Bereg“ ſino, ka lihdsſchinigais ſinoda wirſprofuros, grafs D. A. Tolſtojs, ſaweem beedreem iſrihlojis 27. aprili atwadiſchānāhs bineju.

Sinodes wirſprofurors, geheimrahts Bobedonofzews, apzeloſchot drihſā laikā Kreewiju un pahrraudſiſchot Greeku pareiſtizigas garigas ſkolas.

Slepeno polizistu ſlāits Peterburgā tapſchot ſtipri pamaſnats un deeneſtā patureto polizistu algas ſtipri pa-auſtinatas.

Par gubernatoreem ir eezelti: Uſā — iſhtens ſtahtsrahts Schramſchenko, Podolijā — iſhtens ſtahtsrahts, lambarkungs Wilbradowiſchs, Saratowā — iſhtens ſtahtsrahts Timiraſewu un Kaſanā — gubernas muiſchneelu marſchals, ſtahtsrahts lambarkungs Sibins.

No kara-teeſahm ſpreeſtos nahwes ſpreedumus wareschot turpmaſ pahrgroft tilai ar Wiſaugſtako atkaufchānu.

Nikolajs Michailowitſchs Baranows, „Weſtas“ waronis, kaſ ſinamās prahwas deht ij deeneſtā iſtahjāhs, ir ap leelbeenahm lā palkawneeks artilerijas deeneſtā eestahjees un graſam Boris-Mekifowam peefomandeerets.

Finanz-ministerija eſot, lā „Golos“ wehſta, iſſtrahdajuſt projektu, pehz kura lihdsſchinigās 25-rublu bankas biketes buhtu apmainamas pret jaunahm, tapehz ka ir eeradees loti daudj pakaltaiſitu biketu. Zau agrakais finanz-ministers, ſtahtsſekretehrs ſon Reutern, bija to atradis par waijadſigu. No 1868. gada Kreewijas papihra naudas, it ihpaſchi 10-, 25- un 50-rublu biketu pakaltaiſiſchāna ir loti leelā mehrā peenehmuſehs. Pehdejās biketes bija tik labi iſgatawotas, ka taſ no iſhtenahm nemaj newareja iſſchirt un tapehz waldiba 50-rublu biketu nemaj wairis ne-iſdema. 1874. gadā eeradahs ari loti labi pakaltaiſiti 25-rublu papihri, kaſ gadu no gada wairojāhs. Waltis bankā eenahza no ſcheem pakaltaiſiteem 25-rublu papihreem: 1876. g. — 829, 1877. g. — 1458 un 1878. gadā — 4118. Pa wiſam waltis bankā eenahza wiltigas papihra naudas: 1876. gadā — par 42,805 rub., 1877. g. — par 66,063 rub. un 1878. gadā — par 137,772 rub.

Zaur Wiſaugſtako pawehli no 17. aprila 1876. g. tapa finanz-ministrim uſdots, iſtahdit jaunu formu preekſch wezo biketu apmainiſchānas, lā ari noſajijumus, pehz lahdeem wezo biketu apmainiſchānai janoteek. Tagad nu 11,294,000 jaunās biketes 282,350,000 rub. wehrtibā jau eſot iigatawotas un wezo 25-rub. papihru apmainiſchāna, pehz jaunō biketu peenemiſchānas no ſenata, tapſchot pehz noteiktas ſahrtibas iſdarita.

Kreewu awiſei „Now. Wrem.“ ſino Skalkowſki lungs ij Wladiwostokas, ka Rihneſchi loti ſtipri ſagatawojotees uſ karu. Tureenes tirtogaji eſot pahrlēzinati, ka reetrumu leelwalſtis neatkaufchot oſtu blofadi. Wladiwostokā eeradufchees Rihneſchu raſbaineeki.

No Rīgas. „Rev. Beob.“ rakſta, ka tam no priwatas puſes peenahluſt ſina, ka Deenwidu-Widſemes dſeſſezeka buhwes atkaufchāna eſot drihſā laikā gaidāma. Wiſwairat žeribas uſ atkaufchānu eſot Werowas-Walkas-Walmeeras-Rīgas lihnijai.

— Kara ministerijas 1880. gada buhwju liſtēs ir uſnemti ari Dinamindes un Dinaburgas zeetofſchni. Dinamindē tapſchot preekſch ſirgu dſeſſezeka liſtas fleedas no kraſta lihds baterijahm un Mangatu

ſalā otra ofizeeru mahja ar peebuhwehm iſbuhweta. Dinaburgā tapſchot laſernes paleelinatas un zeli taiſti ſtarp rebutehm.

— Widſemes muiſchneezibas konwents ir ſaſaukts uſ 30. maija. **Rīgas januakā polizeimeiſtra**, ſol.-rahta barona Engelhardtā, apſtiprināſchāna ir ſchints deenās ij Peterburgas atnahluſi.

Semlopibas iſtahde buhs ſchogab ne ween Rīgā, bet ari Saratowā, Meſkawā un Romnijā.

Widſemes ſchandarma pahrwaldneela palihgs, majors Schode, ir apdahwinats ar 2. klases Stanislawa ordeni.

No Rihjenes. Schejeenes ſemlopiba iſrihloja 25. martā Ternejas teeſas-namā maſu ſemlopibas iſtahdi. No ſemlopibas maſchinahm bija redſama weena ar rolu greeſchāma linu maſamā (?) maſchina preekſch weena zilwela. Bija iſtahditas ari ſehſas, kaulumilti un wehl daſchās zitas leetas. Bet it ihpaſchu eeweſroſchānu pelnija paſchu taiſtee audumi, kaſ bija loti ſlāiſti iſdewuſchees, gan wadmalaſ, gan raibas, ſrihpainas joſtas un t. t. Staiſtoš audumus apluhkojot bija jaleezina, ka ſchejeenes laudis auſchānā pateek tahlu uſ preekſchu tikufchi. Daſchus no ſcheem audumeem gribot ſuhtit ari uſ wiſpahrigo Rīgas iſtahdi. ſchi no ſemlopibas beedribas iſrihlotā pirmā iſtahde bija maſ apmekleta, laiſam tadeht, ka netika atklahti iſfludinata, pee lam ar warbuht daudj apmekletajus ſliſtais laiſs un zekſch mahjā aiſtureja. Uſ wafaru eſot nodomats iſrihlot otru iſtahdi, pee kuras, lā gaidams, peedalifees leelakā mehrā tiſlab iſtahditaji, lā ari apmekletaji. — Wehl jaſino, ka ſchi pati ſemlopibas beedriba ir noſpreedufi dibinat ſparlaſes beedribu. Statuti ir apſtiprinati, lā ari atkaufchāna no ministerijas dabuta, tā tad min. ſparlaſes beedriba warehs drihſumā tapſ atwehrtā. Protams, ka wina atneſihs ſcha apgabala eedſihwotajeem daudj labuma un auglu. — ſ.

Seel-Salazas mahzitajs, prahweks Jungmeiſters, un Renges mahzitajs, Rörbers, eſot uſ paſchu luhgſchānu no anata atlaisti.

No Smilteneš. 4. maijā eeweidihs, pehz konſistorijas ſinojuma, K. Rundsina lungu par Smilteneš draudſes mahzitaju. (B.)

No Jelgawas. Zaur Wiſaugſtako pawehli no 9. aprila 1880. gadā ir Wentſpils aprinka-teeſas aſefors barons A. ſon Lievens apſtiprinats par Jelgawas wirſpils-teeſas aſefori.

Par Dobeles meestina preekſchneeku ir apſtiprinats Redelin lgs un par wina weetneeku Th. Behting lgs.

No Leepajas. Ra muhſu andeles ſaites top arweenu plaſchakas, ir redſams jau no tam, ka lupatas un wezas ſchinas top no ſchejeenes taiſni uſ ſu-Jorku ſuhtitas. Tadeht ka dſeſihs ſchim brihſcham ir loti dahrgs, tad jadomā, ka ſchogab leelas partijas wezu ſchinu uſ Ameriku aiſſuhtits. Starp atnahluſcheem lugeem leelakā dala ir lahdeti ar keegeleeni, kalkeem u., preekſch jaunahm buhwehm, kuru darbi ar ſilta laiſta eestahſchānos ir atkal pilnā gaitā. Lihds 10. aprilim bija 362 lugi atnahluſchi. Ar andeles uſplaukſchānu ſchē ir ari I. un II. gildes tirtogaju ſlāits wairojees, tā ka Leepajā ſchim brihſcham ir 51 pirmās gildas, to ſtarpā 11 ahrſemneeki, un 168 otrās gildas, to ſtarpā 31 ahrſemneeks, tirtogaji. (R. L.)

Leepajas pilſehatas weetneeku ſapulze apjpreeda 3. aprili jautajumu par pilſehatas apgahdaiſchānu ar labu dſeramo uhdēni. No-ſehma, Dahnijas urbeju ſabeedribu uſaiſinat, lai ta ſuhtitu ſahdu lozekli uſ Leepaju, kaſ uſurbtu uhdēni. Preekſch ſchi noluhka tapa atwehleti 1000 rub.

Fr. Brihwſemneeks mums peefuhtijis ſchahdu wehſti, luhgdams lai to uſnemam:

Zuhtu, ka pehz labi ilga laika man atkal peeklahjāhs paſinot ſaweem zeenigeem lihdsſtrahdneekem un ziteem draugeem, lā ſtahw ar Latw. etnografiſkeem darbeem. Drulas darbi pee otrā krahjuma pehdigā laikā druſtu iſchallaki uſ preekſchu gabjuſchi. Rakſtōs eespeetas jau ſahdas 9 drukloſnes, kurās atronahs muhſu tautas ſaſamee wahrdi un parunas (ſahdi 1583 numuri) un dala as tautas miſklahm. Pehz miſklahm nahls rakſtōs leekami muhſu puhschlotaju jeb puhschānee wahrdi; pehdigi mahni un mahnu eerahſas. Ji ſchihm iſchetrahm nodakahm paſtahwehs otrais krahjums, to domaju pilnigi tautās iſwadit ſchogab pret rudēni. Ja lihds tam laiſam wehl ſahdam darbigam tauteetim waj tauteetei patiltu laiſni palihgā nahlt ar ſahdeem minetas gara mantas krahjumeem ij ſawa apgabala, tad togad buhtu preekſch tam wehl jo iſdewigs brihdis. It latru „daku gabalinu“ ſpehtu wehl waj nu eesprauſt leelakā krahjuma, waj ihpaſchā peelikumā.

peelift grahmatas galā par pakal-teži. Pats no ņewis protams, ka ari zitas tautas gara mantas, kā tautas dseefmas, rotuķas, pasafas un teikas, kas nahts wehlatōs krahjumōs, tapat kā lihds ņhim, gaidiņhu un ņanemņhu no darbigeem „ņinatnibas un tautas draugeem“ ar leelu leelo pateizibu. Mana adreņe ta pate:

Въ г. Москву, Московская 1-я Гимназія, у Пречистенскихъ воровъ. Учителью О. Яковъ Трейланду.

Fr. Brhņjemneels.

Uhdens nolaiņšanas un purwu ņuņinaņšanas darbi Peterburgas, Nowgorodas un zitas gubernās tapņhot ari ņhini gadā turpinati, preekņh lam tilpat leelas ņumas, kā pehrn, eņot atwehletas. Domenu ministerija eņot iņtrahdajuņi ņingrus noņazijumus par uhdens nolaiņšanu zaur ņweņahm robeņahm, tapeh; ka lihds ņhim ņhai ņinā notikuņas arweenu pretoņchanahs. Weņ tam wehņ ministerija darbu waditajeem uņdewuņi, ņemņtibu preekņhneekem uhdens nolaiņšanas un purwu ņuņinaņšanas darbu labumus iņkaidrot un tos uņaiņinat, lai tee pee ņheem darbeem peedalahs.

No Wilnas. 15. aprill atrada Wilnas telegrafa pahrwalde pakinu, kas bija adreņeņeta ņahdam amata-wihram un ņurā atradahs koti karakteriņkas, minētās waldes amata-wihru karikaturas. Daņhi ņmejhahs par nobildejumeem, bet ziti atkal jutahs zaur tahm koti apwainoti un apņuhdņeja ņawu beedri, kas karikaturas bija ņihmejis, pee waldes preekņhneeka. Pehdejaņs atrada, ka noņeedņiba ne-eņot til leela, ka wainigo tamdehņ waijadņetu no deenesta atlaiņt, bet liķa partijahm preekņhā wainigā nopehrņhanu zaur wina rabineekem. Preekņhlikums tapa peenemts un joigais mahņlineeks dabuja apwainoto deputazijas ņahtbuhņhanā 20 zirteenus.

No Ribinkas. Ewehriņatee attaiņnoja ņhē ņhinis deenās ņahdu wihru, kas uņ eelas bija uņ ņawu, no wina atņkņihruņhos ņewu ņchahwis un, netrahpijis, tai ar rewolweri ņitis. Kaut gan apņuhdņetais nemas neleedsahs, tad tomehr ņwehriņatee to attaiņnoja. Publiska preezajotees koti par ņpreedumu un nodomajot, preekņh attaiņnotā laņti dahwanas.

No Minņkas. „Ob. Itgai“ ņino iņ Minņkas, ka Teltņchannā meeņinā, Kaunos gubernā, bijis leels uguns-grehts, pee lam 150 ehlas nodeguņchas un trihs zilweki leesmās atraduņhi breesmigu nahwi. Leelata dala no ņadeguņchās mantas nebijuņi apdroņchinata.

Politiks pahņņkats.

M. J. Jelgawā, 5. V. Sinas par Keiņareenes Majestetes ņlimibu no 23. lihds 29. aprilim ņlan tā: „Pagahjuņhā nedelā ņlimibas ņihmes parahdijahs masa. Keiņareenes Majestete ņewi jutahs labatu. Spehņi peeturahs.“ — Firsņs Gortņchalows jau til tahlu atweņelojees, ka war no gultas pajeltees un pa iņtabu pastaigat. — Leelā kara-pullu ņmotra jeb maija-parāde, kuru iņ gada pats Kungs un Keiņars notura, bijuņi Peterburgā un apgabalā 2. maijā un pee jauka laika iņdewuņehs wiņai labi. — No Peterburgas iņraiditi wiņi ahrņemju ņchihdi. Neņen bija pawehle laiņta, ka ari no walfis zitahm dahahm, kur peh; ņikumeem ņchihdi nedrihņi dņihwot, tee ja-iņraida; bet nu eekņhleetu ministeris laidis stru pawehli, lai gubernatori, lihds wina turpmakeem noņazijumeem, ņhini leetā ne kā wairs nedara. — Kamehr jaun-eejeltais lauņhu apgaismoņchanas ministers Saburows (lihdsņhinigais Tehrpatas mahzibas-apgabala kurats), kureņh no Peterburgas bija uņ Tehrpatu atbrauzis atpakaņ atwaditees, no Tehrpatas uniwersitetes profesoreem, ņudenteem un ņkolotajeem ar leelu gobu pawadits, aridsan par min. uniwersitetes goda-dakteri eejelts un no Kreemu, bet ņewiņhki no Baltijas Wahzu preņes ņawā jaunā un augstā amatā ņirnjigi teek apweizinati, — tamehr wina preekņhghajejs grafs Tolstoi pee Kreemu preņes atron mas atņihņchanas, bet jo wairā wina amata-wadiņchanas ņmahdejamu. Pat jaundibinata awiņe „Bereg“, no kuras lei; ka ta rakstot waldibas ņinā un prahtā, pret grafa ņgu iņturahs wiņai auņti un beidsot ņaweejuņehs ar wina klaijeem pretineekem. Kreemu awiņes zere, ka jaunais ministers Saburows pamasam pahrlabos eesalnojuchās wejās kluhdas uniwersitetes un ņkolās. Baltijas Wahzu preņe turpretim ar grafa Tolstoi k. darbeem pilnigi meerā, un noiņehlo, ka winai ne-eņot eespehjams, ņhini ņinā pret rezidenzes jeb galwas-piņņehtas Kreemu awiņem karot un grafa kungu atņtahwet. — Keiņara Majestete grafam Tolstoi, eewehrojot wina ilgo deenestu, atlahwis walfat apgaismoņchanas-ministera un ņw. Sinoda

wirņprokuratora uniformu. — Par apgaismoņchanas ministeriju Kreemu laikraksti pahneeds ņchahdas ņinas: Ta ir dibinata 1802. gadā. Walfis-ņekreteris Saburows buhs tant 13tais ministers. Firms bija grafs Somabowski, no 1802.—1810. g. Grafs Raņumowski palika lihds 1816. gadam, firsņs Golizins lihds 1824. g., admirals ņchihņtows lihds 1828. g., firsņs Niemens lihds 1833. g., grafs Uwarows lihds 1849. g., firsņs ņchirinski-ņchihmatows lihds 1853., Norows lihds 1858., Rowalewski lihds 1861., grafs Putjatin (tikai 1861. g.), Solownins 1861—1866, grafs Tolstoi no 1866—1880. g. No ņheem 12 ministreem bijuņhi 3 firsņi un 6 grafi. Wisilgato laiku bijis grafs Uwarows — 16 gabus, kura waldihņchanas laiks ari wiswairā eewehrojams. Peh; wina bija grafs Tolstoi wisilgati amata — 14 gabus. — Kurņemes gubernatora ņgam, geheimrahņtam B. fon Liliensfeldam, ir paslubinata Keiņara Majestetes Wisaugstā labpatihņhana.

No ahrņemehm. Weidsamā laikā Wahzu laikraksti ņanihkuņhi ar ņawadu ņehrgu. Katrs wahrds, ko firsņs Bismarks runajis waj rakstijis, winus tā pahrnem un aiskustina, ka zita gandrih; ne kā wairs nedomā. Bismarka wahrdi wineem ir ņw. ewangeliums, un ko tee ne-iņfata, to no teem ar waru iņspeeņh un iņprahto. — Peh; ilga laika firsņs Bismarks atkal reiņ neņen bija runajis tagad ņlehgtā Wahzijas parlamentā par multu, kas nolihgta ar Austriju un eņot uņleekama ari Hamburgas kugeem. Kā ņaprotams, radahs daņhi pretineeki ņhim preekņhlikumam, un pretoņchanos fon Bismarka ņgs, kā pahņhstams, it nebuht newar panest — ta wina tuhdaņ padara ņlimu un tad wiņch mehds atluhgtees no amata, ko firms Wahzu keiņars atkal ne tad neatkauj. ņchoreis nu Bismarka firsņa ņgs gan neeefneedsa atlaiņchanas-luhgumu, jo tas jau neņen bija notizis, bet wiņch iņfazija wahrds, kas wiņu Wahziju fatrihzinaja un tagad pilda wiņus Wahzu laikrakstus, turklah; ar daņchdaņchadahm peedewahm. Firsņa Bismarka runas kodols ir tas, ka parlamenta teekbas ne-eet pahrlat par waldibas, iņtahi par Bismarka grihu un spehku. Wahzeeschi gan jau ņenā ņinaja, ka wineem konstituzija tikai wahrda deht, bet patwaldiba pateesiba; tomehr winus tagad druzin pahrsteidņa, ka fon Bismarka ņgs to nebuht wairs neleeds, bet parlamentam draudedams ņkaidri un gaischi iņfazijis. Starp zita Bismarks ņazijis, ka muhņhigā pretoņchanahs parlamentā wina padarijuņi gluhchi peekufuņhu. Tagad nu Wahzu preņe iņzehluņehs gara un plascha polemika par tam, waj Bismarks ņazijis ka wiņch meesigi, waj ka garigi peekufis? Kā redņams, Wahzu awiņehm nopeetnala darba naw, un tahdā wiņhē tahs Bismarku grih padarit par leelako wihru wiņā pafaulē, kamehr ta pastahw. — No Frantņheem ņala, ka tee brihnum leelotees, bet tee ņawus politikas wihrus tatņhu tā nemehds deewinat. — Anglijas jaunās ministerijas preekņhneeks Gladstone, kā laņtaji atmineeņes, parlamenta lozektu zehņchanas laikā pret Austrijas keiņaru bija iņfazijis wahrds, kas ņcho teizams waldneeku dņiti aishnehma. Tagad Gladstone iņkaidrojis Austrijas ņuhtnim, ka wina nodomā naw bijis, keiņaru aishnemt; wiņch runajis tā, kā tahs leetas toreis iņrahdijuchahs, un kad tagad daņcha buhņhana iņkaidrojuchehs zitabi, tad ari wina aishnehmuma wahrdi wairs ne-eņot weetā. — Pateesiba ņhis iņkaidrojums Gladstonu nebuht nepaņemo, bet peerahda wina gudribu un goda-prahtu. Tomehr daņchas Anglu awiņes winam pahrmiet, ka eņot loņchnajis Austrijas keiņaram pee kahjahm, un lords Bikenfilds — kas, kā protams, Gladstona draugs naw — apnehmees ņapulzēs par to runat. — Tagadejā Anglijas politika iņeet uņ tam, ka starp Angliju un Franziju raņtos draudņiba un ka Austrijai ne-iņdotos palikt pahrlat ņiprai, zaur lo Anglijas eespehja pah; Turziju masinatos. — Albaneeschi (kahds miljons eedņhwotaju pee Adriatikas juhras, Dalmazijai deenwidōs; ņawa dņinumma peh; Arnauti, kas ņewi tura par Aleksandra Leelā pehznahkameem) dņihwo kahdā 800 □-juhdses leelā kalnainā ņemes gabalā, kas lihds ņhim peedereja Turzijai. Peh; Berlinas lihguma tas pa leelakai dafai peekņhirams Montenegroi jeb Melnkalnei; bet Albaneeschi tahdai peekņkņirņhanai pastahwigi pretojahs un peespeehana ar waru no Turku pufes palika beņ ņelmes. Albanija grih palikt par puspatņahwigu walfiti kā Bulgarija, tadeht Albaneeschi tagad, kā daņchas awiņes ņino, no Turku wirswaras atņazijuchees un ņawehrejuchees, Berlinas lihguma iņpildihņhanai pretotees. — Tagad starp leelwalfihm noteel jo nopeetnala ņarunaņchanahs, kā ņchi leeta buhs nobeidņama.

Wisjaunatās finas.

M. J. Rīgā, G. V. Kreevu avīžē „Golos“ dabūjūši finat, ka Wilnas, Kaunu un Grodņas general-gubernatorš, general-adjutantš Albediņšis Kūščiņot ezejēts par Varšavas general-gubernatoru; wina lībšščinigo meetu eeneiščot grafs Zoblebens un tā weetā ezejščot general-adjutantu fon Drentelnu.

Atbildes.

Rehš. S. Šillera „Pawafara“ tulkojums nav īšbewees, tadehļ neusnemam. — **Jaunsemneekam.** No wīšem Zuhju dzejioleem tīai „Birmajā sneegā“ ir īhsta poešija, jebšču ari tee ziti leezina, ka sajeretajam dzejineeta dahwanu netruhšt. Bet kas tur ar ščo raku dois, tas daubšreis ar otru atkal atnemts. Tā p. p. „Režen es wehstuliti no nihtlās dabuju; ščo dahrgo wehstneštī es zeeti glabaju“ wīšadā finā jaušluhko par poešisku raščojumu; bet kas nu wehļ paleel, kad tahtlā laša: „Lai ar' no leela swara tašs manuskriptis wis naw, tad tātšču burwja wara tur teesčam eelšā stahw?“ Ta wairš naw poešija, ari gan nē prašta rihmju kalščana, bet uš wīšu wīhšī nepoetisku wahrbu šalščan, — no leela swara — manuskriptis — eelšā stahw“ ščini weetā ir wehļ waitat jeb mašat ne tā profaistki wahrdi. Tapat otrā dzejioļi jaukee wahrdi: „Tu eš jauna rose, es wal'ra wehšmina, kas mihtī glaudidama Lew lapas wehšdina“ šaudē šawu poešisko wehrti zaur nahloščo pantinu: „Tu eš augsta preebe, es lehtdams mešča strauts (1), kur mani burbuli-šči Lew mihtet, mihtet šauz.“ — „Lehtdams mešča strauts“ augsto preebi šauz mihtet! Tas tātšču ir druzjin pa daubš. — **Rehš. Jeram,** ka Zuhš šawus dzejioļi-ščus warešet pahrlabot. — **Friedm.** — **R.** Medneekus, kas eetu uš tahtlatahm eelščgubernahm wīšus aplaut, tureenes eedšiwotaji neščaubotees usnemtu ar pateižibu, bet waj semstwas tahtdeem medneekem ari lahdu ihpašču palihtšibu pašneegtu,

mums naw finams. Tas atlehts no tam, zīt leelu postu wīlki padara un lahbas premijas katrā gubernā iſſolitas par ščo plehšigo ſwehru nonahweščanu. Rehš ešam pahrlaezinati, ka Reķsonas gubernas pahrwalde uš Zuhju preepraščijumu (kas adrešerejams luhguma formā ar 2 mahrlahm ā 60 lap. Reķsonas gubernatora fungam) zaur Wīdšemes gubernas pahrwaldi it laipni atbihtēhs un iſſlai-dros, lahdu palihtšibu Zuhš wareet šagaidit. — **Behrš. Wīkam** — **Cr. B.** Deemšehl muhšu laikrakštā neleetajami. — **Lakstuectim.** Zuhju rihmes newaram usnemt. Waj nebuhtu derigati, kad Zuhš nodarbotoš ar nopeetnahm leetahm? Dzejineets Zuhš tātšču ne-ešet. — **J. R., P. S. un D. S.** — **E.** Bes tā redatšijai buhtu pašihštami tumakee noščajumi par Zuhju draudšes-ehku buhwi un Zuhju mahju pierščanas-kontrakti, wīnai ne weenā no abeem jautajumeem naw eespehšjams atbihti dot. — **M. Wtrš** — **Elejā.** Zuhju rihmes newaram leetat. — **J. L. B.** Tahdās leetās, tā lehti protams, redatšija awīšes ne lahda padoma newar dot. — **Fr. Stuhriš** — **P.** Sobgals laipni pateižahš par gatawo kōdeenu. Dzejiošus iſſeetašim, tīt ween „mirščana un ščitirščanahš“ nē, jo beidšamais pantinšč Jums buhš japahrtaija. „Ja tīai statitu weens,“ newar šajit. — **J. R-da** — **L. B.** Zuhju rihmes-raščojumu newaram wis usnemt. „Šati ari, ka no ašrahm manas ašis ne kad ščuhst, ka tašs manim agri, wehli, wīnas beht par waigeem pluhst.“ „Ja, kas tad pluhst, „tur tašs meitinas beht“ par Zuhju waigeem — waj ašaras, waj ašis? — **Zuhreekam.** „Aija, aija, aija — ja“ „Balt. Semkopi“ neder. Bet nenostumstat, tā redsat Zuhš ne-ešat tas weenigais poets jeb dzejineeks, kas aiginats bet naw iſredšetš. — **J. J-son** — **W. A.** Pağasta tešjai waj polizejai jašawaiba bahbas, ne awiſečm.

Atbildošajis redaktors: **Materu Juris.**

No ģensures atwehletš, Rīgā, 6. maijā 1860.

Sludinājumi.

Ščirštīnu muiščā

(Napull) pee Ļimbaiščem, war nepre-zejees kutscheeris — tam labas leezibas — tuhtit weetu peenemt.

Kostromas gubernā, 12 werstes no Ļičuchlomas piščestās ir weena

muišča

pahrdodama, ar wīšahm šaimneezibas ehlahm. Lantī ir labi redaliti, aramā seme ir 200 beštines, plawa 300 beš. un meščs preešč mātkas un buhwtōleem 1500 beš. leels. Wīšus plahnus un lahtis no ščihš muiščas war dabot eestatit Witebštā, gubernas walbes lofalā pee muiščas ihpaščneezes Ļičerewina kundšes.

Kahrķlu (kuhščīnu) kurwji.

Kahrķlu kuhščīnas (nomiņotas kahrķlu wizes) un reņafus nomiņotus kahrķlus preešč kurwju piščanas pehrl par 20 mahrzīnahm 60 lībš 120 kap.

Fr. Wegners

Ķelgawā, Ratrihnes-eelā Nr. 1.

Īškaptis,

šeenā, labības un ſuhdu-dalščas pahrdod

F. W. Grahman, Rīgā,

mašč-lehgeris eepretim Ļukumas bahnušim.

Preešč kalejeem.

Arķtu-dalčas preešč weenu un diwjuhu arķteem, dšeses-wentilatorus, kas daubš labaki ne tā ahdas plehščas, un pilnigas ſwehdes, tā iſrihtolas, ka ar tahm jeb-Ļurā weetā war ašbraukt un tuhtit ſrahdat, pahrdod Rīgā,

F. W. Grahmanu

mašč-lehgeri, eepretim Ļukumas bahnušim.

Wīfadus drukas-darbus

nem un par mehrenahm ſeenahm aštri un glihtī iſſrahdā

Aleščandra Stahta drukatawa,

Rīgā, Muhtu-eelā Nr. 13.

Jaunas grahmatas.

Puhzišču Gederta un beedra apğahdeenā nupat iſnahza no Stahta kraħjuma Nr. 1. „Balehpta wanta“ mātkā 25 kap., Nr. 2. „Breeſmiga atreebščanahš“ mātkā 20 kap.

Dabujamas wīnu pašču grahmatu pahrdotawā, Ļhr-Rīgā Ralku-eelā Nr. 14. Atkalpahrdeweji babon 25% un uš 20 eſk. 1 uš 100 eſk. 10 pa welti.

Jauns romans.

Sadšihwes wīlai.

Original-romans diwās dalčas, no Theodora Kolanda. — Dabonams Aleščandra Stahta drukatawā, Muhtu-eelā Nr. 13, un „Balt. Sem.“ Adminiſtrazijā, Rīgas Latweešču beedribas namā. — Mātkā eeščuhst 1 rub. 25 kap. — Kas 10 eksemplarus uš reiſi pehrl, dabun 1 eksemplaru beš mātkas.

F. W. Grahman, Rīgā,

eepretim Ķelgawas un Ļukumas bahnušim.

Arķti, arķtu daikti, ſeħjamas un plauja-maščinas. Ar rotahm un gepeli dšenamas Ļutamas-maščinas. Garretta lofomobiles un Ļutamas-maščinas, kas ihpašči weenlahršči labi taihtas un daubš paſtrahda; uš Parīſes pa-šaules iſſtaħdi tašs ar 2 ſelta medatahm kronetas.

Superfoſfati, augšt- un wīdus-grahdigi, ar peſolita labuma apğalwoščanu.

ZIEGLER & CO RIGA

Ziegler un beedri,

Rīgā, piščetu Ralku-eelā Nr. 6,

tutam uš lehgeri un pahrdodam augšt- u. wīdusgrahdīgus

superfoſfatus,

tā ari zītus ſkunstes mehšlus.

P. van Dyk, Rīgā, Smiļču-eelā.

Claytona Lofomobiles u. Ļut.-mašč.

Pačarda superfoſfati, augšt- u. wīdejgr. ar peſolita labuma apğalwoščanu, — tā tā ari kal-mehšli un wīfadus zītus laukšaimn. mašč. u. rihtī.

Rīgas Latw. labd. beedriba.

Ķeen. publikai top ſinams daris, ka ſčihš beedribas loterijas

išloſeščana

ſčogad notis 18. maijā. Ļoſes pa 20 kap. gabalā ir dabujamas ſčahdās meetas: **B.** Dīhriķa grahm.-pahrdotawā, Ķſplanadas-eelā; **P.** Verchendorffa bodē, Ščuhnu-eelā Nr. 13; **G.** Ballod Ļdšes bodē, pee Ķaunajeem wahrtēem; **P.** Ļuzawa grah-matu-bodē, Ķehnina-eelā Nr. 10; **Sander** Martiņona bodē, Ralku-eelā Nr. 16; **Brakht** Martiņonu bodē, Ralku-eelā Nr. 8; pee **A.** Ļhrģal tga, Rīgas Latw. beedribas namā, un pee **K.** Dombrowsķy Ļdšes, leelā Maſtawas-eelā Nr. 148.

Birmā Kreevu

nguns- apdroſčinaſšanas beedriba,

dibinata 1827. gadā.

Agenti:

- Ķehšis — G. Volkmann,
- Walkā — Morik Rolland,
- Werowā — G. fon Stoeber,
- Walmeera — Th. Adamſohn,
- Ļimbaiščos — B. O. Guſſlawſķy,
- Ruhjene — Eduard Dabbert.

Kurſemes

biſčkop. beedribas

I. nodata

iſ-ees ſč. g. 25. maijā

Ķatumōš

Ščhibes Strautiņu mahju biſč. Ķeſahķums pulstēn 3. peħj pušdeenas. Ķe-eeščanas mātkā: weeſeem 40 kap. weeſu kundšehn 20 kap. Beedreem un wīnu kundšehn ee-eeščana ir briħwa.

Preſidents: **K. Grūnhofš.**